

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/84/2018
Identifikačné číslo spisu: 8214200418
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8214200418.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Prieceľovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Viery Pepelovej, v právnej veci žalobcu: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, proti žalovanému: Z. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, N., právne zastúpenému JUDr. Petrom Harakálym, advokátom so sídlom Mlynská 28, Košice o zaplatenie 22.748,67 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1Cb/58/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/13/2018-326 zo dňa 19. apríla 2018, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie z a m i e t a .

II. Žalobcovi n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 1Cb/58/2014-301 z 05. septembra 2017 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 22.748,68 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne od 18.03.2014 do zaplatenia a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca titulom povinného zmluvného poistenia vyplatil poistné plnenie za žalovaného z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ktorá bola poškodenými uplatnená a im vyplatená celkom v sume 75.829,54 Eur. Žalobca sa pritom žalobou domáhal od žalovaného zaplatenia 30 % zo sumy vyplateného poistného titulom náhrady vyplateného poistného, keď žalovaný bol v čase vzniku poistnej udalosti v omeškaní so zaplatením poistného.

2. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“ alebo odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3Cob/13/2018-326 z 19. apríla 2018, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie stotožniac sa s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku. Pre zdôraznenie správnosti napadnutého

rozhodnutia uviedol, že v prípade vzniku nároku poisťovateľa na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti proti poisťníkovi, ktorú za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla v zmysle § 12 ods. 1 písm. a/ - h/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“), súd v uvedenom prípade skúma len naplnenie podmienok vzniku a danosti takého nároku a nie výšku uplatneného nároku. Nie je možné sa preto stotožniť s námietkou žalovaného týkajúcou sa výšky požadovaného regresu a návrhu uplatniť moderačné právo súdu. Stotožnil sa zároveň s právnym názorom vysloveným Krajským súdom v Košiciach vyjadreným v rozsudku č.k. 11Co/265/2010 zo dňa 11. mája 2011 (podobne aj rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 12Co/173/2008), z ktorého vyplýva, že regresný nárok poisťovne v zmysle § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. na náhradu vyplateného poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za poisťníka vyplatila z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, je osobitným nárokom poisťovne proti poistenému, ktorý vyplýva z poistného pomeru a vzhľadom na osobitnú povahu tohto nároku súd nie je oprávnený v konaní o náhradu poistného plnenia podľa § 12 ods. 1 a 2 cit. zákona znížiť výšku požadovanej regresnej náhrady poistného plnenia alebo jeho časti, aplikujúc zásadu primeranosti, či iné kritériá, ktoré právna norma neobsahuje, lebo z uvedených zákonných ustanovení, ani zo žiadneho iného právneho predpisu takéto oprávnenie súdu nevyplyva. Jediným oprávneným na určenie výšky náhrady poistného plnenia, resp. jeho časti je poisťovateľ ako nositeľ tohto subjektívneho práva vyplývajúceho z poistného pomeru a zo zákona č. 381/2001 Z.z. Výška požadovanej náhrady poistného plnenia alebo jeho časti, na ktorú vznikne poisťovateľovi nárok, je limitovaná iba požiadavkou vyplývajúcou z § 12 ods. 3 cit. zákona, to znamená, nesmie presahovať úhrn poistných plnení, ktoré poisťovateľ vyplatil z dôvodu poistnej udalosti.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie a navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a priznal mu náhradu trov konania.

4. Prípustnosť dovolania dovolateľ odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) s ohľadom na § 422 ods. 1 písm. a/ C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p., pričom za spornú právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená považoval otázku, či je súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. povinný skúmať a pri rozhodovaní o nároku aj prihliadať na to, či výška sumy nároku uplatneného poisťovateľom voči poisťníkovi resp. poistenému v zmysle uvedeného ustanovenia je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a či sa neprieči zmyslu a účelu uvedeného zákona.

5. Podľa žalovaného takýto nárok poisťovateľa musí byť uplatnený v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a v súlade so zmyslom a účelom tohto zákona. V danom prípade sa podľa dovolateľa výška sumy uplatneného nároku žalobcu vo výške 22.748,67 Eur prieči zásade proporcionality, ale taktiež aj zmyslu a účelu zákona č. 381/2001 Z.z. a preto súd nemal žalobcovi uvedený nárok v takejto výške priznať. Základným účelom a zmyslom tohto zákona je zabezpečenie rýchlej a účinnej náhrady škody pre osoby poškodené prevádzkou motorových vozidiel. Okrem toho je tiež základným cieľom aj to, aby osoby zodpovedné za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nemuseli znášať často vysokú náhradu tejto škody samy, ale aby táto bola uhradená z prostriedkov vytvorených úhradou poistného. Úhradou poistného na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa totiž riziko vzniku povinnosti nahradiť škodu rozloží medzi všetkých prevádzkovateľov motorových vozidiel s cieľom, aby v prípade vzniku tejto povinnosti osoby zodpovedné za škodu vzhľadom na nepredvídateľnosť jej vzniku a jej rozsahu, nemuseli sami znášať ťarchu náhrady tejto škody, ale aby táto bola uhradená z prostriedkov vytvorených platením povinného poistného.

5.1. Podľa dovolateľa, aj keď ustanovenie § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. upravuje nárok poisťovateľa na náhradu plnenia, ktoré vyplatil za poisteného z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, z prípadov v ňom uvedených je zrejmé, že nárok poisťovateľa na náhradu plnenia vzniká vždy v nadväznosti na porušenie konkrétnej právnej povinnosti zo strany poisteného rôznej závažnosti. Prítom

môže ísť o porušenie právnej povinnosti mimoriadne závažné, ktoré má dokonca priamy vplyv na vznik samotnej škody či jej rozsah (napr. úmyselné spôsobenie škody alebo spôsobenie škody pri vedení motorového vozidla pod vplyvom alkoholu), alebo o porušenie právnej povinnosti minimálnej závažnosti, ktoré nemá vplyv na vznik škody či jej rozsah.

5.2. Aj keď ustanovenie § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. dáva právo poisťovateľovi podľa jeho vôle uplatniť nárok na náhradu poistného plnenia alebo len jeho časti, automaticky to neznamena, že v prípade akéhokoľvek porušenia právnych povinností si poisťovateľ môže podľa ľubovôle stanoviť výšku postihového nároku voči poistenému v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. až do výšky poskytnutého plnenia poškodenému. Aj poisťovateľ je totiž limitovaný všeobecným právnym princípom proporcionality, ktorého cieľom je spravodlivé usporiadanie dvoch kolíznych práv. V danom prípade má ísť o kolíziu práva poisteného, aby poisťovateľ za neho nahradil škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a práva poisťovateľa na náhradu plnenia, ktoré za poisteného poskytol poškodenému z titulu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Vzhľadom k tomu, že ustanovenie § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. upravuje vznik nároku poisťovateľa v prípade porušenia právnych povinností zo strany poisteného rôznej závažnosti, základom pre skúmanie proporcionality v danom prípade by malo byť skutočne kritérium závažnosti porušenia konkrétnej právnej povinnosti a vplyv tohto porušenia povinnosti na samotný vznik škody, jej rozsah, resp. priebeh jej šetrenia.

5.3. Z vyššie uvedeného pohľadu potom spravodlivému usporiadaniu práv a oprávnených záujmov potom zodpovedá, aby napr. proti poistenému, ktorý porušil právnú povinnosť závažným spôsobom, keď úmyselne spôsobil škodu prevádzkou motorového vozidla, bolo uplatnené právo poisťovateľa v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. v maximálnej možnej miere. Naopak, v prípade poisteného, ktorý porušil právnú povinnosť minimálnej závažnosti, ktorej porušenie nemalo vplyv ani na vznik škody, ani na zväčšenie jej rozsahu a nespôsobilo poisťovateľovi ťažkosti ani pri šetrení poistnej udalosti, je adekvátne uplatnenie uvedeného nároku len v skutočne minimálnej výške. Kým v prvom prípade je namieste, aby bola popri sankčnej funkcii tohto nároku poisťovateľa voči poistenému uplatnená aj funkcia reparačná, v druhom prípade je namieste len uplatnenie sankčnej funkcie tohto nároku, pretože protiprávne konanie poisteného nijakým spôsobom neovplyvnilo vznik povinnosti poisťovateľa plniť. Podľa mienky dovolateľa len takéto posúdenie nárokov poisťovateľa zodpovedá všeobecnému princípu proporcionality.

5.4 V konkrétnom prípade žalobca uplatnil voči žalovanému nárok v zmysle § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. z dôvodu, že žalovaný bol v čase poistnej udalosti v omeškaní s plnením poistného. Porušenie právnej povinnosti zaplatiť poistné včas nijakým spôsobom nebolo príčinou vzniku škody a nespôsobilo ani zväčšenie jej rozsahu a toto porušenie tak nemalo žiaden vplyv na vznik povinnosti žalobcu plniť. Uvedené porušenie právnej povinnosti nemalo dokonca vplyv ani na riadne zistenie okolností, za ktorých došlo k vzniku poistnej udalosti a preto je podľa dovolateľa v rozpore so všeobecnou zásadou proporcionality. Uplatnenie nároku vo výške 22.748,67 Eur (30 % z vyplatených plnení) s príslušenstvom podľa jeho názoru odporuje spravodlivému usporiadaniu práv a oprávnených záujmov zúčastnených osôb, nakoľko každá sankčná povinnosť musí byť vždy primeraná závažnosti protiprávneho konania, za ktoré sa sankcia ukladá.

6. Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.), po zistení, že dovolanie podala strana, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je nedôvodné.

8. Podľa ustanovenia § 419 C.s.p. dovolanie je prípustné voči rozsudku odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné súd vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí výlučne do právomoci dovolacieho súdu (viď k tomu napr.

III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd, bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v jednotlivých ustanoveniach Civilného sporového poriadku (obdobne aj I. ÚS 438/2017).

9. Prípustnosť dovolania v danej veci bola žalovaným vyvodzovaná ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

9.1. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p).

9.2. Za právnu otázku, ktorá doposiaľ nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte vyriešená, považoval dovolateľ otázku, či je súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov povinný skúmať a pri rozhodovaní o nároku aj prihliadať na to, či výška sumy nároku uplatneného poisťovateľom voči poisťníkovi resp. poistenému v zmysle uvedeného ustanovenia je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a či sa neprieči zmyslu a účelu uvedeného zákona.

10. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach vyslovil právne závery vo veciach, v ktorých súdy aplikovali zákon č. 381/2001 Z.z., dokonca konkrétne aj jeho ustanovenie § 12 ods. 1.

10.1. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/326/2009 uviedol, že ustanovenie § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. upravuje nárok, ktorý je osobitným (originálnym) národom poisťovateľa vyplývajúci z poistného vzťahu založeného poistnou zmluvou a nie je národom na náhradu škody vzniknutej poškodenému (nie je odvodeným národom od práva poškodeného). Predpokladmi vzniku nároku poisťovateľa proti poisťníkovi v zmysle § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. je, že poisťovateľ vyplatil poškodenému poisťníka poistné plnenie z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a že v čase, keď nastala poistná udalosť, bol poisťník v omeškaní s platením poistného. V uvedenom rozhodnutí sa ďalej zaoberal pasívnou legitimáciou žalovaného, pričom uviedol, že nie je rozhodujúce, kto vozidlo viedol a svojim zavinením spôsobil škodu, ale že určujúcim kritériom je, že škoda bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahuje poistná zmluva. Jeho prevádzkovateľom (poisteným) je fyzická alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom, pričom spravidla ide zároveň o vlastníka motorového vozidla.

10.2. Zároveň dovolací súd poukazuje aj na rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 3Cdo/16/2002, ktorý bol neskôr uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 52/2004, ktorý síce zohľadňoval staršiu právnu úpravu reprezentovanú vyhláškou Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 423/1991 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla [ďalej len „vyhláška č. 423/1991 Zb. (a to konkrétne v znení do 31.12.1993)], ale v aplikačnej rovine sa vyjadril k otázke právnej kvalifikácie regresu poisťovne, ktorá je použiteľná aj na súčasnú právnu úpravu. Uviedol, že právo poisťovne podľa § 11 ods. 2 vyhlášky č. 423/1991 Zb. je osobitným originálnym národom poisťovne proti poistenému z poistného pomeru, t.j. špecifickým právom poisťovne z poistného pomeru proti poistenému upravené špeciálnym predpisom. Z uvedeného potom vyvodil, že tento špecifický nárok nemá charakter nároku na náhradu škody [na rozdiel od nároku podľa ustanovenia § 12 ods. 1 cit. vyhlášky, § 827 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“)], z ktorého dôvodu sa nebude ani jeho premlčanie riadiť úpravou premlčania práva na náhradu škody v zmysle § 106 OZ, ale všeobecnou trojročnou premlčacou dobou podľa § 101 OZ.

10.3. Možnosťou aplikácie moderačného oprávnenia počas predchádzajúcej právnej úpravy sa zaoberal dovolací súd aj v rozsudku sp.zn. 1MCdo/3/2004, pričom dospel k záveru, že vzhľadom k tomu, že nárok uplatnený podľa § 11 ods. 2 vyhlášky č. 423/1991 Zb. je osobitným národom poisťovne proti

poistenému, ktorý vyplýva z poistného pomeru a nemožno ho stotožňovať s nárokom na náhradu škody podľa OZ, nie je súd oprávnený aplikovať moderačné ustanovenia podľa § 450 OZ a ani podľa § 25 citovanej vyhlášky.

11. Žalovaným v dovolaní nastolenú otázku (viď bod 9.2.) dovolací súd doposiaľ výslovne neriešil. Žalovaný preto dôvodne uvádza, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Po tomto závere pristúpil dovolací súd k posúdeniu, či je dovolanie žalovaného aj dôvodné, to znamená, či napadnutý rozsudok skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

12. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, keď súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo keď síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo keď zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Podľa § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. poisťovateľ má proti poistníkovi nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak v čase, keď nastala poistná udalosť, bol v omeškaní s platením poistného.

14. V zmysle dôvodovej správy právnu ochranu poškodeného zákon zabezpečuje jednak tým, že poškodenému priznáva právo na náhradu škody priamo proti poisťiteľovi, s ktorým škodca uzavrel poistnú zmluvu a jednak tým, že v rámci združenia zodpovednostných poisťiteľov zakladá vznik poistného garančného fondu, z ktorého sa budú odškodňovať obeť dopravných nehôd, ktorým škodu spôsobilo nepoistené alebo neznáme motorové vozidlo.

14.1. Dôvodová správa k § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. konštatovala, že tak ako tomu bolo doterajšej právnej úpravy (vyhláška č. 423/1991 Zb.), aj nová právna úprava počítá s možnosťou nároku poisťiteľa požadovať od poisteného náhradu škody v prípade, ak škodu spôsobil za okolností uvedených v § 12 návrhu napr. ak niekto použije motorové vozidlo neoprávnene (napr. odcudzením), alebo ak v čase keď bola spôsobená dopravná nehoda bol v omeškaní s platením poistného, na čo však už nemá vplyv ani dodatočné zaplatenie poistného, keď sa už na poisteného nepozera akoby bol v omeškaní. Toto ustanovenie plní preventívnu funkciu a má na poistených pôsobiť, aby dodržiavali povinnosti, ktoré im vyplývajú aj z iných právnych predpisov upravujúcich pravidlá premávky na pozemných komunikáciách.

15. Dovolateľ vo svojom dovolaní tvrdil, že v prípade akéhokoľvek porušenia právnych povinností si poisťovateľ automaticky nemôže podľa ľubovôle stanoviť výšku postihového nároku voči poistenému v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. až do výšky poskytnutého plnenia poškodenému. Tento záver zdôvodnil tým, že aj poisťovateľ je limitovaný všeobecným právnym princípom proporcionality, ktorého cieľom je spravodlivé usporiadanie dvoch kolíznych práv. V danom prípade má ísť o kolíziu práva poisteného, aby poisťovateľ za neho nahradil škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a práva poisťovateľa na náhradu plnenia, ktoré za poisteného poskytol poškodenému z titulu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Vzhľadom k tomu, že ustanovenie § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. upravuje vznik nároku poisťovateľa v prípade porušenia právnych povinností zo strany poisteného rôznej závažnosti, základom pre skúmanie proporcionality v danom prípade by malo byť skutočným kritériom závažnosti porušenia konkrétnej právnej povinnosti a vplyv tohto porušenia povinnosti na samotný vznik škody, jej rozsah, resp. priebeh jej šetrenia.

16. Dovolací súd sa s uvedenou argumentáciou nestotožňuje. Vo veci konajúce súdy oboch inštancií ustálili predmetný právny vzťah medzi stranami ako obchodnoprávny. Aplikujúc ustanovenie § 261 ods. 9 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len „Obchodný zákonník“) skonštatovali, že ak žalobca a žalovaný, ako podnikateľské subjekty, uzavreli poistnú zmluvu (čo v konaní nebolo sporné), ktorá ako zmluvný typ nie je upravená v Obchodnom zákonníku, tak sa vzťahy z poistnej zmluvy medzi

stranami budú spravovať príslušnými ustanoveniami o tomto zmluvnom type v Občianskom zákonníku a súčasne Obchodným zákonníkom.

16.1. V predmetnom prípade sa na daný právny vzťah aplikuje priamo osobitný právny predpis, ktorým je zákon č. 381/2001 Z.z. (ako *lex specialis*), ktorý má vo vzťahu k všeobecnej právnej úprave (ako *lex generalis*) danej v tomto prípade Obchodným zákonníkom pri aplikácii prednosť. Zo žiadneho ustanovenia tohto právneho predpisu nevyplýva možnosť odvodenia práva súdu znížiť požadovanú náhradu poistného plnenia (nejedná sa ani o náhradu škody, ani o zmluvnú pokutu), rovnako tak nie je zrejmé ani skutočnosť, z akého právneho predpisu považuje dovolateľ za kritérium pre mieru takéhoto zníženia primeranosť, či proporcionalitu a z čoho odvodzuje ako základ pre skúmanie proporcionality práve kritérium závažnosti porušenia konkrétnej právnej povinnosti a vplyv tohto porušenia na vznik škody, jej rozsahu či priebeh jej šetrenia.

16.2. Možnosť obmedzenia takého nároku pritom v minulosti, za predchádzajúcej právnej úpravy vyplývala priamo zo samotnej vyhlášky č. 423/1991 Zb., konkrétne z ustanovenia § 11 ods. 2 a 4, pričom v ustanovení § 11 ods. 5 bola rovnako tak určená horná hranica výšky náhrady, na ktorú poisťovni vznikne právo podľa § 11 ods. 1 až 4, ktorá nemôže presiahnuť úhrn súm, ktoré poisťovňa vyplatila z dôvodu poistnej udalosti. Dovolací súd dáva do pozornosti najmä znenie ustanovenia § 11 ods. 4 cit. vyhlášky, z ktorého priamo vyplývalo obmedzenie poisťovne na náhradu proti poistenému, ktorý v čase, kedy nastala skutočnosť, ktorá bola dôvodom vzniku poistnej udalosti, bol v omeškaní s platením poistného, a to do výšky 50 % vyplatených súm.

16.3. Vzhľadom k tomu, že právna úprava týkajúca sa regresného nároku sa zásadným spôsobom nezmenila, no do novej úpravy reprezentovanej zákonom č. 381/2001 Z.z. nebola prevzatá tá časť, ktorá hovorila o akomkoľvek obmedzení poisťovateľa vzťahujúcom sa na akýkoľvek druh porušenia povinnosti, takúto legislatívnu zmenu je potrebnú chápať ako úmysel zákonodarcu. S ohľadom na uvedené je zrejmé, že zákonodarca považoval takéto právo poisťovne za primerané a odôvodnené najmä svojou preventívnou funkciou, čo napokon vyplýva aj zo samotnej dôvodovej správy k predmetnému ustanoveniu § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. Takýto záver zároveň nie je ani v rozpore so základným cieľom zákona, ktorým je prioritne právna ochrana poškodeného, ktorému je priznaný nárok na náhradu škody aj v prípadoch, ak škoda bola spôsobená nepoisteným, či neznámym motorovým vozidlom, pričom táto právna ochrana je zároveň zvýšená priznaním tohto práva priamo proti zodpovednostnému poistiteľovi.

16.4. Čo sa týka vnútorného členenia ustanovenia § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. a rôznej intenzity a závažnosti porušenia právnych povinností zo strany poisteného, aj v tomto prípade je nutné dovodiť, že s rôznou závažnosťou spájala určité obmedzenia možnosti uplatnenia si regresného nároku poisťovateľom len predchádzajúca právna úprava obsiahnutá vo vyhláške č. 423/1991 Zb., nie však aktuálna právna úprava zákona č. 381/2001 Z.z. Pokiaľ došlo zmenou právnej úpravy k upusteniu od vnútornej diferenciácie porušenia povinností poisteným podľa závažnosti a s tým spojenými obmedzenými možnosťami uplatnenia si regresného nároku poisťovateľom, nie je možné takúto zmenu a vôľu zákonodarcu ignorovať. Súdny nie sú oprávnené rozhodovať proti jednoznačne prejavenej vôli zákonodarcu.

16.5. Nakoľko sa v rámci novej právnej úpravy rovnakým spôsobom stanovila horná hranica takto uplatňovaného nároku, ktorou je úhrn poistných plnení, a to v prípade akéhokoľvek porušenia povinnosti, nie je preto možné usúdiť, že bez akéhokoľvek zákonného zmocnenia, či odkazu na časť relevantnej právnej úpravy, z ktorej by takáto možnosť vyplývala, by bolo jednoznačným úmyslom zákonodarcu, aby súdy dotvárali právnu úpravu spôsobom, že z oprávnenia poisťovateľa určiť výšku takejto náhrady urobia oprávnenie súdov, ktoré si zároveň vytvoria aj vlastné pravidlá, čo konkrétne a akým spôsobom sa v takýchto prípadoch bude brať do úvahy pri určovaní jej výšky.

17. S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu

spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nemôže skúmať a pri rozhodovaní o nároku prihliadať na to, či výška sumy nároku uplatneného poisťovateľom voči poistníkovi resp. poistenému v zmysle uvedeného ustanovenia je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a neprieči sa zmyslu a účelu uvedeného zákona. Jediným oprávneným subjektom, ktorý môže určiť a prípadne znížiť výšku uplatňovaného nároku v zmysle § 12 cit. zákona aj pod hornú hranicu takto uplatňovaného nároku, ktorou je úhrn poistných plnení, je v zmysle uvedeného ustanovenia poisťovateľ.

18. Najvyšší súd vzhľadom na všetko uvedené dospel k záveru, že konajúce súdy vec správne právne posúdili, keď považovali uplatnený nárok v zmysle ustanovenia § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. za osobitný (originálny) nárok poisťovateľa vyplývajúci z poistného vzťahu založeného poistnou zmluvou a nie za nárok na náhradu škody vzniknutej poškodenému, ktorý by mal byť odvodeným nárokom od práva poškodeného (s odkazom na vyššie uvedený rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 3Cdo/326/2009). Zároveň s ohľadom na osobitnú povahu tohto nároku súdy správne uzavreli, že nie sú oprávnené v konaní o náhradu poistného plnenia podľa § 12 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z.z. znížiť výšku požadovanej regresnej náhrady poistného plnenia alebo jeho časti, aplikujúc zásadu primeranosti, či iné kritériá, ktoré právna norma neobsahuje, pretože z uvedených zákonných ustanovení, ani zo žiadneho iného právneho predpisu možného aplikovať v danom prípade, takéto oprávnenie súdu nevyplýva.

19. Nakoľko dovolanie smeruje proti vecne správne mu rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd dovolanie žalovaného podľa ustanovenia § 448 C.s.p. ako nedôvodné zamietol.

20. O trovách konania rozhodol dovolací súd v zmysle § 453 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., pričom žalobcovi, ktorý bol v dovolacom konaní úspešný, nepriznal náhradu trov konania, nakoľko mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.